

Natuur- en milieuhandhaving (K1023)

Servicedocument – Afnamevorm: Praktijkexamen

Uitgever: Exalo Media
Versie: 2026-06

Auteursrechtwaarschuwing

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Dit document bevat inhoud die beschermd wordt door het auteursrecht. Exalo Media bezit het auteursrecht op de tekst, afbeeldingen, grafieken, en andere inhoud die in dit document worden weergegeven, tenzij anders aangegeven.

Niets in dit document mag worden verveelvoudigd, verspreid, overgedragen, tentoongesteld, gereproduceerd, of op enige andere wijze gebruikt worden zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van Exalo Media. Het is strikt verboden om de inhoud van dit document te wijzigen, aan te passen of te vertalen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Exalo Media.

Exalo Media behoudt zich het recht voor om juridische stappen te ondernemen tegen personen of entiteiten die inbreuk maken op het auteursrecht van dit document.

Voor toestemming om de inhoud van dit document te gebruiken, neem contact op met:

Exalo Media
info@exalo.nl
<https://exalo.nl>

Examenmatrijs D1-K1

D1-K1: Uitvoeren controles in het kader van natuur- en milieuhandhaving	
Complexiteit:	De beginnend beroepsbeoefenaar voert een diversiteit aan werkzaamheden uit waarbij weinig routine kan worden opgebouwd. Hij past zijn werkwijze aan op (onverwachte) situaties en kiest daarbij uit een combinatie van standaardprocedures en methodes. De beginnend beroepsbeoefenaar dient te beschikken over sociale en communicatieve vaardigheden en parate kennis m.b.t. de relevante wet- en regelgeving en zijn werkgebied. Hij speelt in op wisselende en soms onverwachte situaties bij natuur- en milieusurveillances waarbij zijn eigen veiligheid altijd vooropstaat. Dilemma's hierbij zijn tegenstrijdige belangen en weerstand en/of ontwijkend gedrag.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid:	De beginnend beroepsbeoefenaar werkt zelfstandig en is verantwoordelijk voor de uitvoering en afhandeling van zijn eigen werkzaamheden. Hij zorgt voor een goed functionerend netwerk met alle voor natuur- en milieuhandhaving relevante betrokkenen.
Examenvorm:	Praktijkexamen Het praktijkexamen is een afsluitende toets waarbij de kandidaat in een realistische werkomgeving aantoont de vereiste kennis, vaardigheden en professionele houding te beheersen. De beoordeling vindt plaats aan de hand van vooraf vastgestelde criteria en richt zich op zowel het proces als het eindresultaat.

Werkproces: D1-K1-W1			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Bereidt natuur- en milieusurveillances voor	De beginnend beroepsbeoefenaar verzamelt informatie voor de surveillance, inclusief toepasselijke wet- en regelgeving. Hij voert een risicoanalyse van het werkgebied uit, raadpleegt zo nodig bronnen en zoekt contact met partners. Daarna plant hij de controle in en verzamelt hij benodigde materialen en hulpmiddelen.	De beginnend beroepsbeoefenaar raadpleegt grondig relevante bronnen, analyseert de informatie en trekt logische conclusies, weegt zorgvuldig risico's en bevoegdheden (uitvoeringskader) en stemt tijdig en regelmatig af met partners. De beroepsbeoefenaar plant controles logisch en efficiënt en verzamelt tijdig en volledig benodigde materialen en middelen.	De surveillance is voorbereid en ingepland. De benodigde materialen en hulpmiddelen zijn verzameld.

Werkproces: D1-K1-W2			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Voert natuur- en milieusurveillances uit	De beginnend beroepsbeoefenaar houdt toezicht en voert surveillances uit in zijn werkgebied. Waar nodig heeft hij contact met bezoekers en gebruikers, neemt de omgeving waar, signaleert onregelmatigheden en monitort de uitvoering van eerder opgelegde sancties, met extra aandacht voor eerdere aandachtspunten. Hij voert gesprekken, stelt vragen, schat situaties in, bepaalt of er een overtreding is en onderneemt actie, zoals doorgeven dat sancties nog niet zijn uitgevoerd en het verzamelen van bewijslast.	De beginnend beroepsbeoefenaar onderhoudt goed contact met bezoekers, signaleert onregelmatigheden en overtredingen tijdig en correct, en neemt helder te verantwoorden beslissingen. Hij verzamelt voldoende en juiste bewijslast, straalt gezag uit, communiceert deskundig, werkt nauwgezet volgens instructies en wettelijke richtlijnen, monitort sancties zorgvuldig en schat risico's correct in wanneer ingrijpen binnen het uitvoeringskader nodig is.	Onregelmatigheden en overtredingen in het werkgebied zijn gesignaleerd. Waar nodig is hier volgens procedure op gereageerd en/of zijn partners ingeschakeld.

Werkproces: D1-K1-W3			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Treedt corrigerend en sanctionerend op in het kader van natuur- en milieuhandhaving	De beginnend beroepsbeoefenaar vertaalt waargenomen situaties naar acties: hij spreekt de verdachte en/of betrokkene aan, corrigeert of sanctioneert, voorkomt escalatie en schakelt waar nodig ondersteuning in. Bij surveillancepartners stemt hij af. Hij informeert over procedure, gevolgen en hoe verzet, beroep of bezwaar mogelijk is.	De beginnend beroepsbeoefenaar schat de situatie correct in, bepaalt weloverwogen en objectief of, hoe en op welk moment hij corrigerend of sanctionerend optreedt, past procedures en wettelijke richtlijnen bij het opleggen van de sanctie correct toe, communiceert rustig, duidelijk en standvastig en informeert betrokkenen helder en proactief.	Personen die ongewenst gedrag vertonen zijn aangesproken, waarbij escalatie zo veel mogelijk beperkt is gebleven. Correcties en sancties zijn volgens procedure uitgevoerd.

Werkproces: D1-K1-W4			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Registreert zijn werkzaamheden en handelt eventuele sancties administratief af	De beginnend beroepsbeoefenaar registreert zijn werkzaamheden, handelt sancties af en schrijft vereiste documenten volgens procedures. Hij zorgt voor mondelinge en schriftelijke rapportage, informeert waar nodig personen over afwijkingen en behandelt klachten.	De beginnend beroepsbeoefenaar registreert werkzaamheden volgens voorschrift, rapporteert volledig, nauwkeurig en objectief over opgelegde sancties, analyseert gegevens grondig en combineert informatie uit verschillende bronnen, werkt nauwgezet volgens procedures, beantwoordt vragen over de afhandeling adequaat en gaat zorgvuldig om met privacygevoelige informatie.	Werkzaamheden zijn vastgelegd en een opgelegde sanctie is op voorgeschreven wijze afgehandeld en gerapporteerd aan betrokkenen/bevoegden.

Werkproces: D1-K1-W5			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Zet samenwerkingscontacten in in het kader van natuur- en milieuhandhaving en onderhoudt deze	De beginnend beroepsbeoefenaar houdt zich op de hoogte van actuele, relevante zaken, neemt contact op met samenwerkingspartners en organiseert bijeenkomsten. Hij anticipeert in organisatie en netwerk, signaleert verbetermogelijkheden en risico's en gebruikt dit bij het voorbereiden en uitvoeren van surveillances. Hij bewaakt de voortgang van afspraken.	De beginnend beroepsbeoefenaar investeert actief in goede contacten met betrokkenen binnen en buiten de organisatie, bouwt en onderhoudt zijn netwerk en handelt constructief bij menings- en belangenverschillen of conflicten. Bij overleggen zoekt hij actief naar overeenstemming via win-win-situaties, bewaakt hij de voortgang van afspraken en weegt hij belangen af voor passend advies.	Goede contacten met samenwerkingspartners, passende adviezen en actuele kennis over het eigen werkgebied.

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Beoordeling praktijkexamen	De examinerator beoordeelt de uitvoering van het praktijkexamen op basis van vastgestelde beoordelingscriteria die betrekking hebben op de vakinhoudelijke uitvoering. Het bewijsmateriaal ondersteunt de beoordeling, maar is niet zelfstandig beslissend. Beoordelen gebeurt aan de hand van een puntenschaal: - O = onvoldoende (0 punten). Wanneer het criterium niet op een acceptabele manier is uitgevoerd, zoals gewenst is in de beroepspraktijk. - V = voldoende (1 punt). De uitvoering van het criterium voldoet aan het niveau dat van de beginnend beroepsbeoefenaar kan worden verwacht. - G = goed (2 punten). De uitvoering van het criterium is bovengemiddeld goed en daarmee meer dan de beginnend beroepsbeoefenaar moet kennen of kunnen. De behaalde punten worden opgeteld. Met de omzettingstabel wordt er een eindcijfer berekend (eventueel met OVG-schaal).

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Het examen bestaat uit het uitvoeren van het praktijkexamen	De examinerator observeert en beoordeelt de uitvoering van het praktijkexamen tijdens het werken. Tijdens of direct na de uitvoering kan de examinerator de student kort bevragen ter verduidelijking van gemaakte keuzes en uitgevoerde handelingen. Deze toelichting is ondersteunend van aard en maakt geen afzonderlijk beoordeeld onderdeel van het examen uit.

Toelichting bij dit servicedocument

Dit servicedocument geeft een beknopt overzicht van de opbouw en inhoud van het exameninstrument. Het document is bedoeld om opleidingen en examencommissies te helpen bij de **oriëntatie op het examenproduct**.

Omdat exameninstrumenten zelf niet vrij gedeeld kunnen worden, biedt dit servicedocument inzicht in onder andere:

- De structuur van het examen
- De relatie met het kwalificatiedossier of keuzedeel
- De toetsmatrijs
- De manier van beoordelen

Op basis van deze informatie kunnen opleidingen doorgaans goed beoordelen of het exameninstrument aansluit bij hun onderwijs en examinering.

Voorbeelden van examenmateriaal

Wilt u een beter beeld krijgen van de manier waarop Exalo examens ontwikkelt? Op onze website vindt u een aantal **voorbeelddocumenten** die laten zien hoe examens, beoordelingsformulieren en instructies zijn opgebouwd.

Deze voorbeelden zijn te vinden via: <https://exalo.nl/ons-concept/>

Veelgestelde vragen

Veel praktische vragen van opleidingen gaan bijvoorbeeld over:

- Hoe een exameninstrument wordt ingezet in de praktijk
- Hoe de beoordeling is opgebouwd
- Welke documenten worden meegeleverd
- Hoe het vaststellen door de examencommissie werkt

Op de productpagina van elk exameninstrument vindt u daarom een **uitgebreide FAQ** met antwoorden op de meest gestelde vragen.

Afnamevorm van het examen

Exalo Media ontwikkelt exameninstrumenten met een afnamevorm die past bij de aard van het werkproces of het keuzedeel. Afhankelijk van het examen kan dit bijvoorbeeld bestaan uit een praktijkopdracht, een beroepsproduct, een gesprek, een observatie in de praktijk of een combinatie van deze onderdelen. In het servicedocument staat beschreven **welke afnamevorm voor dit exameninstrument is uitgewerkt** en hoe de beoordeling plaatsvindt.

Wij realiseren ons dat opleidingen hun onderwijs en examinering soms anders hebben ingericht. Het kan daarom voorkomen dat de standaard afnamevorm van een exameninstrument niet volledig aansluit bij de manier waarop een opleiding het onderwijs heeft georganiseerd.

In dat geval kan in overleg worden gekeken naar **alternatieve afnamevormen of aanpassingen aan het exameninstrument**. Denk bijvoorbeeld aan een andere combinatie van examenonderdelen of een aangepaste manier van beoordelen. Dergelijke aanpassingen worden altijd afgestemd met de opleiding en moeten plaatsvinden **voordat het exameninstrument ter vaststelling wordt aangeboden aan de examencommissie**.

Afhankelijk van de aard en omvang van de aanpassing kunnen hiervoor **ontwikkel- of aanpassingskosten** in rekening worden gebracht. Heeft uw opleiding specifieke wensen rondom de afnamevorm van het examen? Neem dan gerust contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken.

Vaststelling van het exameninstrument

Exameninstrumenten van Exalo worden aangeboden voor gebruik via een **Route 2 vaststellingsprocedure**. Dit betekent dat het exameninstrument wordt vastgesteld door de **examencommissie van de onderwijsinstelling** die het examen gebruikt.

Wij adviseren daarom om vóór aanschaf of inzet **af te stemmen met de eigen examencommissie** of deze werkwijze aansluit bij het beleid van de instelling. Het servicedocument en de bijbehorende toetsmatrijs zijn opgesteld om examencommissies te ondersteunen bij deze beoordeling.

Vragen of aanvullende informatie

Heeft uw opleiding of examencommissie aanvullende vragen over het exameninstrument, de documentatie of de inzet in de praktijk? Neem dan gerust contact met ons op. Wij denken graag mee:

→ <https://exalo.nl>

→ info@exalo.nl